

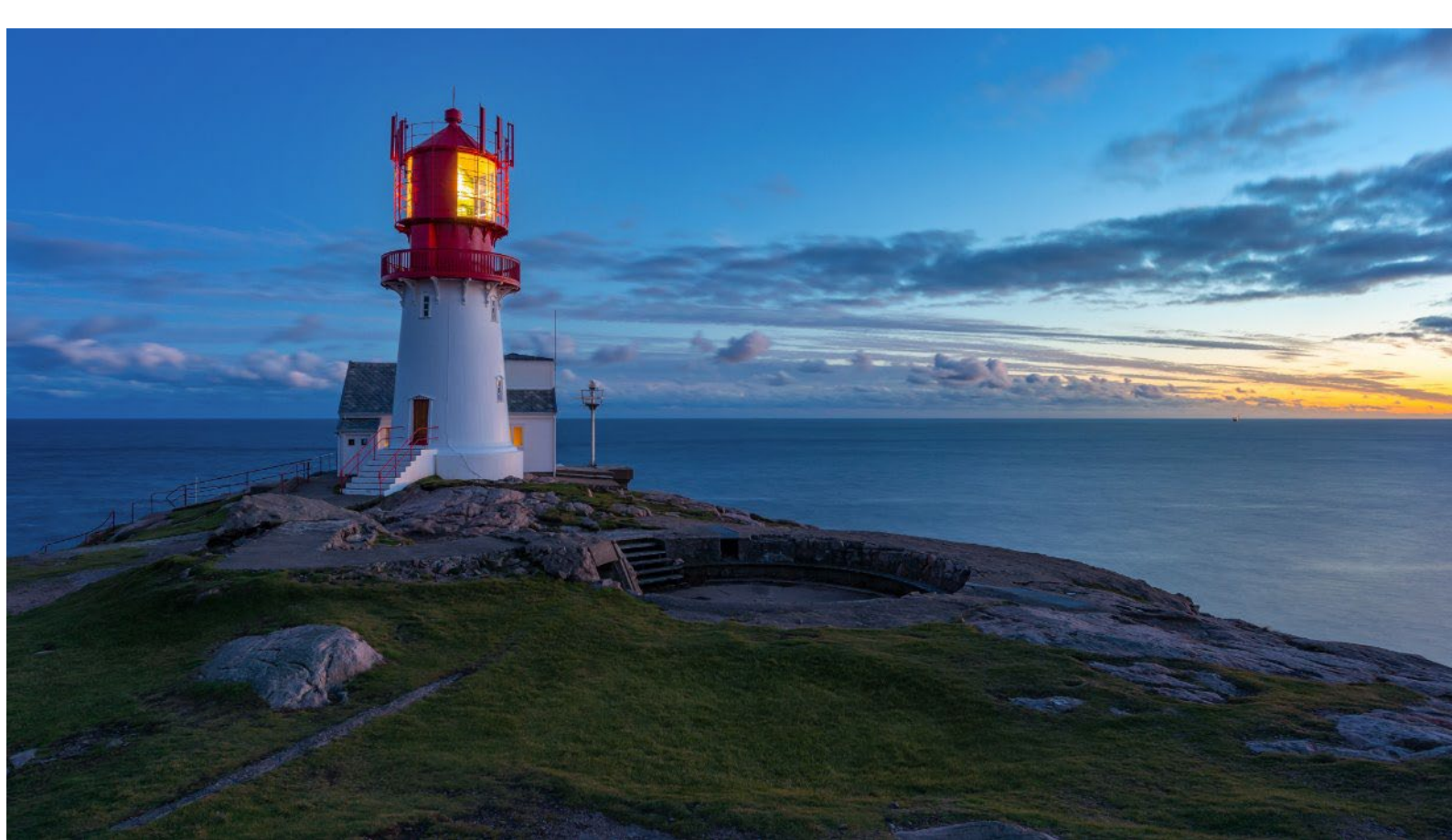

LINDESNES
KOMMUNE

Planstrategi

2024-2027

Vedtatt i kommunestyret 12.12.24

Innhold

Formål.....	5
Forventninger til kommunens planlegging.....	6
Nasjonale forventninger	6
Statlige planretningslinjer	7
Regionale forventninger	7
Plansystem.....	9
Gjeldende kommuneplan	10
Samfunnsdel	10
Arealdel.....	10
Utviklingstrekk, utfordringer og muligheter	12
Befolkningsutvikling og sammensetning	12
Folkehelse	14
Bostedsattraktivitet	15
Klima og miljø	15
Næringsliv og sysselsetting.....	16
Langsiktig arealbruk.....	18
Fritidsbebyggelse.....	18
Hav, kyst og skog	19
Boligbygging og tettstedsutvikling	20
Vurdering av planbehovet og oversikt over prioriterte planoppgaver	22
Oversikt over prioriterte planoppgaver i perioden 2024-2027	24

Formål

Formålet med planstrategien er å avklare hvilke planer kommunen vil starte opp eller videreføre for å legge til rette for ønsket samfunnsutvikling i perioden 2024-2027. Som et minimum skal en i planstrategien vurdere om kommuneplanen skal revideres i perioden eller ikke.

Planstrategien er kommunestyrets styringsverktøy for planlegging.

Kommunestyret vedtar mål for samfunnsutviklingen gjennom overordnede styringsdokumenter, særlig kommuneplanens samfunnsdel, arealdel og handlingsdel.

I de nasjonale forventningene til regional og lokal planlegging og gjennom regionale planer. Kommer andres forventninger til vår lokale planlegging til uttrykk. I tillegg uttrykkes forventninger i både lover, planretningslinjer, forskrifter, regler, offentlige utredninger og andre overordnede plan- og utredningsdokumenter.

De nasjonale forventningene er tydelige på at lokal planlegging skal være målrettet og ikke mer omfattende enn nødvendig. Vi har også begrensede planressurser i kommunen og må prioritere strengt hvilke planarbeider vi kan gjennomføre. Det er avgjørende at planambisjonene er tilpasset utfordringsbildet og plankapasiteten i kommunen.

I planstrategien vil vi prioritere hva som er viktigst å få gjennomført og så sørge for at vi gjennomfører disse planprosessene mest mulig effektivt.

Forventninger til kommunens planlegging

Nasjonale forventninger

Regjeringen legger hvert fjerde år frem nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og kan gi grunnlag for innsigelser fra statsforvalteren.

Nasjonale forventninger til planleggingen gir føringer for arealbruken og samfunnsutviklingen på regionalt og kommunalt nivå.

I nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 har

regjeringen valgt fem overordnede perspektiver som utgangspunkt for 72 forventninger:

- samordning og samarbeid i planleggingen
- trygge og inkluderende lokalsamfunn
- velferd og bærekraftig verdiskaping
- klima, natur og miljø for framtida
- samfunnssikkerhet og beredskap

I pressemelding i forbindelse med fremleggingen uttales blant annet:

Regjeringa legg vekt på at planlegginga skal byggje opp under berekraftsmåla, dei nasjonale klima- og miljømåla, lokalt folkestyre og moglegheitene for verdiskaping og busetting i heile landet.

For å få til ei samfunnsutvikling i samsvar med regjeringa sin politikk, er det i forventningane mellom anna lagt vekt på at planlegginga skal bidra til ei grøn omstilling av økonomien, at verdifulle natur- og jordressursar ikkje blir bygde ned, og at vi alle kan leve godt i trygge lokalsamfunn. Omdisponering av dyrka mark skal reduserast, og arealplanlegginga skal bidra til å nå målet om redusert omdisponering av matjord i tråd med ny jordvernstrategi frå 2023.

- Regjeringa vil legge til rette for busetting, næringsutvikling og eit godt tenestetilbod i bygd og by i heile landet. Særleg i område der folketalet går ned eller står stille, må det vere betydeleg større vekt på dei lokale vurderingane og prioriteringane.

Statlige planretningslinjer

Statlige planretningslinjer brukes for å konkretisere nasjonalt viktige planleggingstema, og vedtas av Kongen i statsråd.

Følgende statlige planretningslinjer (og rikspoliiske retningslinjer) er i dag gjeldende:

- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen (2021)
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018)
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging (1995)
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (1994)

Det er gjennomført høring av forslag til reviderte retningslinjer for klima og energi og forslag til nye planretningslinjer for arealbruk og mobilitet som kan erstatte to av retningslinjene i perioden. I høring av nye retningslinjer er blant annet jordvern og distriktsutvikling vektlagt

Regionale forventninger

Regional planstrategi oppsummerer det regionale utfordringsbildet og de regionale planambisjonene. Regional planstrategi revideres sammen med regionplan Agder. Kort oppsummert er ambisjonene å skape et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår.

Det pekes på noen sentrale utviklingstrekk.

- Vedvarende klimaendringer.

- Økende tap av naturmangfold.
- Aldrende befolkning.
- Redusert økonomisk handlingsrom.
- Økt behov for beredskap og klimatilpasning.
- Voksende sosiale og økonomiske forskjeller.
- Raskt skiftende kompetansebehov i arbeidslivet.
- Økende vedlikeholdsbehov av veinettet

Oppsummert stiller dette oss overfor noen sentrale utfordringer eller *samfunnsflokke*:

1. Vi må redusere klimagassutslipp og sikre naturmangfold, samtidig som vi skal utvikle regionen med industri, næring, bolig, infrastruktur og produksjon av ren energi
2. . Behovet for arbeidskraft er stort, samtidig står mange utenfor arbeidslivet.
3. Innsatsen for barn, unge og eldre må økes, men handlingsrommet i offentlig sektor blir mindre

I Agder er det utarbeidet en lang rekke planer som også gir forventninger til kommunene, både som planmyndighet, som samfunnsutvikler og som tjenestetilbyder. Regionplan Agder 2030 er under revisjon og forventes vedtatt høsten 2024.

Regionplan Agder har «Attraktiv, samskapende og bærekraftig» som visjon. Hovedmålet er å utvikle Agder til en miljømessig, sosial og økonomisk bærekraftig region i 2030. Planen har fem tema som hovedsatsingsområder:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- Verdiskaping og bærekraft
- Utdanning og kompetanse
- Transport og kommunikasjon
- Kultur

I tillegg har planen tre gjennomgående perspektiver:

- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser
- Levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- Klima og miljø

Samarbeid trekkes fram som nøkkelen til å nå felles mål.

Regionplanen beskriver en landsdel i vekst med variert og konkurransedyktig arbeids- og næringsliv. Det pekes på at det er et stort potensial for bærekraftig vekst. Utfordringer med å rekruttere kompetanse, lav sysselsettingsgrad og endret demografi med flere eldre trekkes fram som viktige utfordringer på Agder.

Det er vedtatt regionale planer for mobilitet samt regional plan for bolig,- areal og transport i Kristiansandsregionen som særlig sentrale planverktøy. En regional plan for senterstruktur og handel er i prosess, men det er foreløpig usikkert om denne blir gjort gjeldende.

Plansystem

I vår kommune skal vi ha et plansystem som er tydelig, enkelt og effektivt.

Vi har etablert klart definerte plannivåer som legger tydelige rammer for hva planene skal inneholde.

Det øverste plannivået er kommuneplanen. Denne inneholder de overordnede målene.

Den strategiske utdypingen av disse målene og strategiene skjer på neste plannivå – i temaplaner som konkretiserer utfordringene – og målene for områder vi vil ha særlig fokus på. Disse utdyper overordnede mål og strategier. To sentrale temaplaner som er utarbeidet i forrige periode er strategisk næringsplan og temaplan mestring. Temaplanene vil ofte være sektorovergripende eller tar opp i seg de sektorovergripende utfordringene og mulighetene. Noen viktige sektorovergripende utfordringer er klima og miljø, folkehelse og samfunnssikkerhet og beredskap.

Temaplanene som skal utarbeides skal ha gode opplegg for medvirkning og tydelige mandat til grunn for arbeidet.

Utformingen av tiltak og planleggingen av gjennomføring av disse skjer i handlingsplan, i virksomhetsplanleggingen vår i tjenesteområdene og for øvrig i kommuneorganisasjonen. Slik kan vi sikre at vi gjør gode prioriteringer og at tiltakene blir gjennomført.

Målet er at utfordringsbildet er forstått, at vi er enige om de overordnede målene og at vi er koordinert i vår innsats for å nå målene vi har satt for ønsket samfunnsutvikling. I alle deler av planprosessen skal medvirkning og god politisk og administrativ involvering og styring ivaretas.

Gjeldende kommuneplan

Samfunnsdel

Gjeldende samfunnsdel ble vedtatt i februar 2020.

Kunnskapsgrunnlaget for planen begynner å bli noen år gammelt. Det ble utarbeidet før verdensomspennende pandemi og Russlands invasjon i Ukraina var et faktum. Likevel vurderes planen å være relevant og god. Planen adresserer sentrale utfordringer i Lindesnes langs tre hoveddimensjoner:

- Bærekraftig og innovativ
- Deltakelse og samfunnsengasjement
- Trygghet og tilhørighet.

Den har en varighet på 12 år og vi er nå inne i det 2. av totalt tre perioder planen er ment å gjelde for. Det er utviklet gode rutiner for oppfølging av planen i handlingsdel – økonomiplanen utgjør samfunnsdelens handlingsdel og planen benyttes aktivt i kommuneorganisasjonen som grunnlag for mer detaljerte planer og i virksomhetsstyringen. Planen er harmonert med regionplan Agder og forventningene til regional og lokal planlegging.

I inneværende periode bør en prioritere å realisere planens hovedmål og sørge for fortsatt god sammenheng mellom plannivåene. Samfunnsdelen blir av denne grunn ikke revidert i denne perioden. Handlingsdelen blir rullert årlig i sammenheng med økonomiplan.

Arealdel

Kommuneplanens arealdel er det overordnede styringsverktøyet for kommunens arealdisponering. I denne planen skal ønsket samfunnsutvikling komme til uttrykk.

En oppdatert arealdel i kommuneplanen gir raskere behandling av reguleringsplaner og økt forutsigbarhet for innbyggere og næringsliv.

Arealdelen ble revidert i 2023. Det ble i denne revisjonen prioritert å få utarbeidet felles planbestemmelser for Lindesnes kommune og det ble bedt om innspill på behov for næringsareal. Planrevisjonen bygget på arealdelene fra Mandal kommune, gamle Lindesnes kommune og Marnardal kommune. Mandal og Lindesnes reviderte og vedtok sine arealplaner i 2019, mens Marnardal reviderte og vedtok sin arealdel i 2015.

Arealdelen er derfor et godt utgangspunkt for kommunal saksbehandling, men på noen sentrale områder bør planen revideres. Det gjelder både i forhold til nye nasjonale, regionale forventninger som beskrevet annet sted i dette dokumentet, men også i forhold til lokale forventninger slik de kommer til uttrykk særlig i de tre satsingsområdene og arealstrategien i kommuneplanens samfunnsdel.

Som det blir redegjort for i eget kapittel er det behov og ønsker om andre planer i perioden. Igangsetting av en revisjon av kommuneplanens arealdel bør sees i sammenheng med øvrige

planambisjoner. Det anbefales på bakgrunn av dette at en starter opp en revisjon av kommuneplanens arealdel hvor utvalgte deler av kommuneplanens arealdel rulleres i perioden.

Dette gjelder:

- Områder for spredt boligbygging.
- Områder for fortetting (bolig og fritidsbolig).
- Energitiltak (solcelleparker, minikraftverk m.v.)
- Harmonisering av planbestemmelser fra de tre sammenslåtte kommunene.

Det bør settes av tilstrekkelig tid til planprosessen. Planprosessen starter opp rett etter sommerferien 2025 og vedtas i denne kommunestyreperioden

Revisjonen må også sees i sammenheng med andre viktige planarbeid som sentrumsplan Mandal og andre større reguleringsplanarbeid.

Utviklingstrekk, utfordringer og muligheter

Befolkningsutvikling og sammensetning

SSB utarbeider framskrivninger basert på tre kriterier. Forventninger til hvor mange barn kvinner vil føde – fruktbarhet, forventet levealder og forventet innvandring. En framskrivning har begrensninger. Den fanger ikke opp lokal samfunnsutvikling som for

eksempel næringsetableringer, areal- og transporttiltak som gir økt etablering osv. Den er likevel en viktig pekepinn på noen hovedtrender som gjenfinnes i andre kommuner og i Norge som nasjon.

Befolkningsutviklingen for vår kommune viser en forventet nedgang i folketallet for alle aldersgrupper til og med 45 år mot 2050.

Befolkningsframskrivning SSB - Middelvekstalternativet

	2025	2030	2035	2040	2045	2050	
0 år	207	218	227	224	214	204	(202)*
1-5 år	1167	1138	1173	1205	1172	1120	(1110)*
6-12 år	1954	1773	1712	1748	1795	1767	(1751)*
13-15 år	975	893	794	756	776	801	(784)*
16-19 år	1316	1189	1095	1002	984	1014	(989)*
20-44 år	6963	6964	6787	6572	6318	6151	(5872)*
45-66 år	6790	6915	6946	6913	6942	6866	(6372)*
67-79 år	3217	3346	3594	3794	3932	3962	(3794)*
80-89 år	1015	1382	1624	1797	1920	2110	(2155)*
90 år og eldre	198	216	298	434	517	615	(670)*
Totalt	23802	24034	24250	24445	24570	24610	(23699)

*Tallene i parentes viser forventet antall innbyggere i de forskjellige gruppene i 2050 i SSB sin framskrivning i 2019. Disse tallene ble vist i planstrategi 2019-2023)

Størst nedgang i innbyggertallet finner vi i aldersgruppen 20-44 år, mens aldersgruppen 67-79, 80-89 og 90+ vil vokse kraftig. For de yngste innbyggerne viser fremskrivningene at de blir noe færre og særlig de i grunnskolealder blir redusert, dvs. aldersgruppene 6-12 år og 13-15 år. Framskrivningene viser videre en nedgang i aldersgruppen 20-44 år som er i arbeidsfør alder.

Denne utviklingen gir sammen med flyttemønstre internt i kommunen hvor folk flytter fra bygder og grender og til sentrale områder i kommunen behov for strukturelle tilpasninger for å imøtekomme fremtidige behov for barnehageplasser og skole og velferdstjenester.

Sammenligner man prognosene nå med dem som lå til grunn for planstrategien som ble utarbeidet i 2019 (i parentes i tabellen ovenfor) så ser man at forventet befolkningssammensetning i 2050 er litt endret. Prognosene nå er høyere for de i arbeidsfør alder, særlig i gruppen 45-66 år, flere «friske eldre» i gruppen 67-79 år og en litt lavere andel over 80 år. Samtidig viser de nye prognosene en enda lavere andel barn i grunnskolealder ved denne framskrivningen enn det man la til grunn i 2019.

Framskrivningen viser likevel at det er i utviklingen i de eldste aldersgruppene vi finner de største endringene i folketall fra slik det er i dag. Videre reduseres andelen innbyggere i

alderen 20-44 med nesten 1000 personer fram mot 2050 samtidig som befolkningen ellers øker med nesten det samme.

Dette gir en økning i behov for noen tjenester, men også et lavere behov for andre tjenester.

Vi kan sørge for at konsekvensene av de demografiske endringene blir håndterbare dersom vi tar riktige valg. Dette kan vi blant annet gjøre ved å planlegge for sosialt bærekraftige boområder som gir økt trygghet og mulighet til å leve gode liv også i sen alderdom, gjennom å arbeide forebyggende slik at tjenestebehovene ikke vokser ut av kontroll – friske eldre vil kunne bli en betydelig ressurs i fremtiden og gjennom å sørge for at vi utdanner og trekker til oss unge og voksne som kan bidra til en god lokal samfunnsutvikling.

En hovedutfordring for Lindesnes kommune er at de kommunale tjenestene kommer under et krysspress der økte behov ikke kan finansieres med økte inntekter fra de i yrkesfør alder. Størrelsen på dette krysspresset kan vi påvirke i vår egen planlegging og utvikling.

Folkehelse

Folkehelsearbeidet er regulert av Folkehelseloven (2011) og Plan og bygningsloven (2008). Kommunen har ansvar for å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller gjennom alt sitt arbeid. Målet er bærekraftige samfunn.

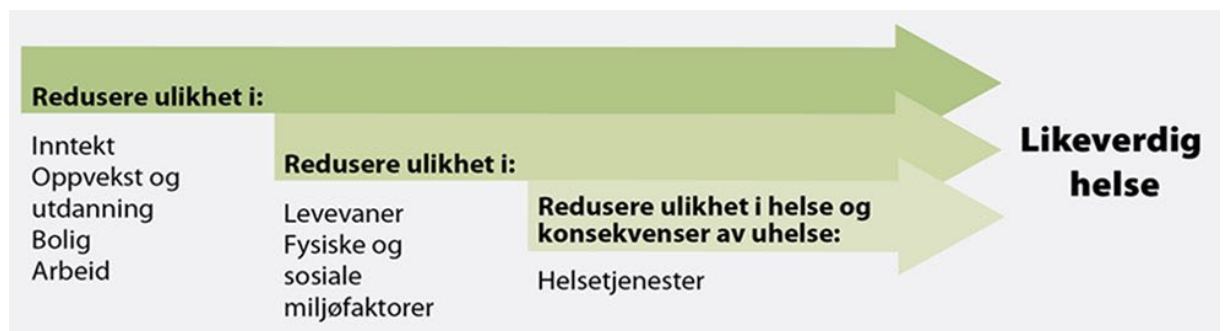
Hver og en av innbyggerne skal med sitt utgangspunkt kunne ta ut sitt potensiale for helse. Det krever innsats fra medborgere og på tvers av offentlig, privat og frivillig sektor. Figuren under illustrerer innsats for å oppnå likeverdig helse. Redusert ulikhet i inntekt, oppvekst, utdanning, bolig og arbeid reduserer ulikhet i levevaner og miljøfaktorer som i sin tur reduserer ulikhet i helse og konsekvenser av uhelse og dermed reduserer behovet for helsetjenester.

disse fire utfordringene eller samfunnsmålene kan oppsummeres slik:

Andelen som fullfører videregående utdanning etter fem år fra de påbegynt utdanning har økt og følger den nasjonale trenden. Ulikhet i gjennomføringsgrad er redusert mellom de som har foreldre med lav utdanning og de som har foreldre med høy utdanning. Jenter med foreldre med høy utdanning er de som har høyest gjennomføringsgrad. For de rundt 20 prosent som ikke fullfører videregående utdanning er utenforskap en risiko.

Det antydes en mulig positiv tendens i andelen uføre 2010-2023 blant voksne menn. I perioden 2020 – 2024 er andelen redusert fra 18 til 17,4 prosent (en promille tilsvarer ca. 15 personer). Kvinner er overrepresentert i uførestatistikken, og andelen unge uføre er økende.

Omfanget av psykiske plager og lidelser øker, kvinner og de med lavere utdanning er

Kilde: Helsedirektoratet

I Lindesnes kommune har de fleste gode levekår, men mange har det utfordrende og flere enn tidligere opplever økonomisk utrygghet som følge av økte utgifter. Levekårene fordeler seg ulikt geografisk i kommunen, er sammensatte og kan knyttes til liten eller ingen tilknytning til arbeidslivet, lav inntekt, lav utdanning, språkkunnskap, dårlig bolig og dårlig helse. Kommuneplanen 2020-32 løfter fire utfordringer der en på lang sikt ønsker å snu en negativ trend. Andelen som fullfører videregående utdanning skal økes, andel uføre skal reduseres, omfang av psykiske plager og lidelser skal reduseres og andelen innbyggere i yrkesaktiv alder skal økes. Utviklingen knyttet til

overrepresentert. Symptomer på angst og depresjon er økende blant barn og unge. Andelen innbyggere i yrkesaktiv alder går svakt ned (nasjonal trend) og er lavere enn landsgjennomsnittet. Befolkingsframskrivningen kan tyde på en positiv utvikling på lang sikt. (Se også avsnittet befolkningsutvikling og sammensetning s. 12 i dette dokumentet)

Kilde: Kunnskapsoversikten 2023

Temaplan for næring 2021-2030, Temaplan mestring 2023- 2030 og Plan for forebygging av atferdsvansker og omsorgssvikt (2025-30) følger opp kommuneplanens strategier for å møte disse utfordringene med konkrete tiltak og handling.

Bostedsattraktivitet

NHO har utarbeidet et uhytellig Kommune-NM. Her gjør Lindesnes det gjennomgående godt på de fleste av indikatorene, bortsett fra

kategorien *arbeidsmarked*. Vi vet at attraktive lokalsamfunn er viktige for å trekke til oss den kompetansen vi trenger både for offentlig tjenesteyting og ikke minst verdiskapning i privat sektor. Undersøkelser viser at Lindesnes kommune har et potensiale på dette området (Telemarksforskning 2023)

Klima og miljø

Lindesnes kommune har med sitt store areal et ansvar for vårt lokale miljø - gjennom vår planlegging kan vi bidra til å at klimamålene nås. Klimaregnskapet for Lindesnes viser økte utslipp siste år på snautt 9000 tonn. Her går det altså feil vei jamfør målet om 60% reduksjon i klimagassutslippene i Lindesnes kommune som er et av 11 mål kommuneplanens samfunnsdel.

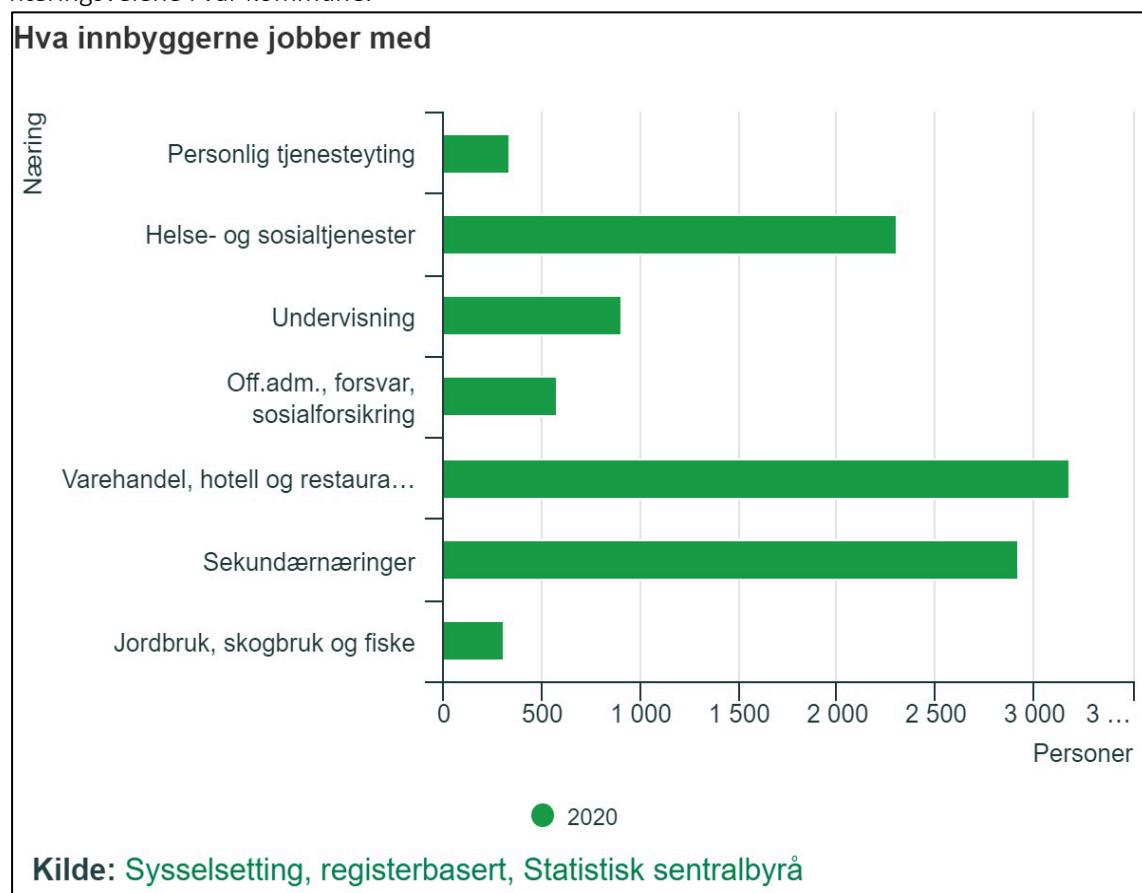
Økningen skyldes i stor grad økt produksjon hos en viktig hjørnesteinsbedrift i kommunen, men

også økt trafikk på vei og sjø etter redusert aktivitet under pandemi. Mye av disse utslippene skyldes gjennomgangstrafikk med utslipp som vi per nå i mindre grad kan påvirke.

Pågående miljøkartlegging blant annet gjennom arbeidet med naturmangfoldsplan, men også i andre planprosesser gir oss viktig kunnskap om miljøpåvirkninger i vår kommune.

Næringsliv og sysselsetting

Nedenfor vises en tabell over de viktigste næringsveiene i vår kommune.

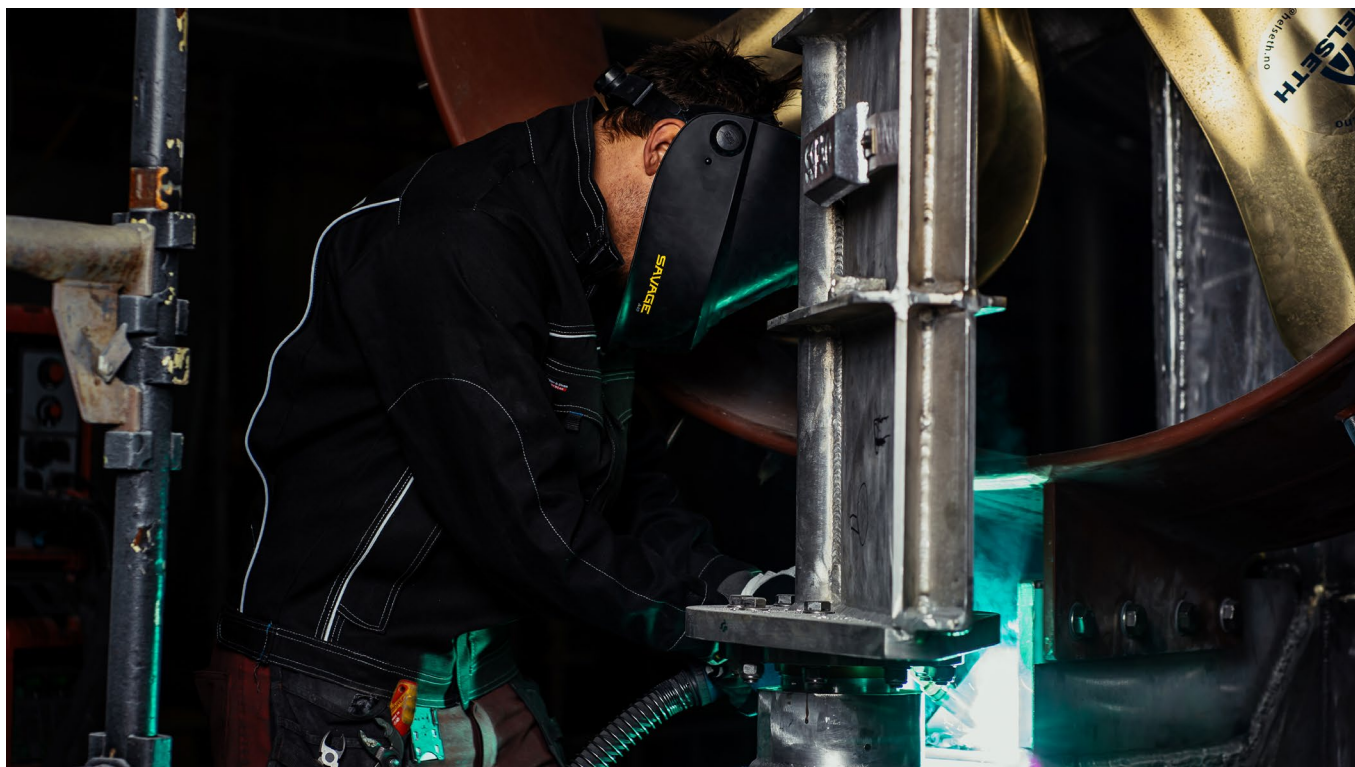

Andelen som pendler ut av kommunen er økende – ifølge SSB var det totalt 1195 flere som pendlet ut av, enn inn i kommunen i 2021. I 2023 hadde dette økt til 1521. Både inn- og utpendling øker, særlig mot Kristiansand. I 2023 pendlet 1597 personer bosatt i Lindesnes til Kristiansand, det vil si over 14% av alle innbyggere bosatt i Lindesnes som er i jobb. Dette viser at vi i stadig større grad blir en del av et integrert bo- og arbeidsmarked med Kristiansand.

Sysselsettingsgraden er relativt stabil med en svak økning i andelen sysselsatte for alle grupper over de siste fire årene. Fortsatt er andelen sysselsatte lavere enn snittet for landet. Det er verdt å merke seg at andelen som jobber 100% har økt fra 59% til 68% i perioden 2015-2023, dette er en stor endring over få år. Tilsvarende finner vi at andelen som jobber deltid er redusert.

	Sysselsatte i prosent av befolkningen 20-66 år			
	2020	2021	2022	2023
20-24 år	62,0	64,4	67,0	67,8
25-39 år	77,0	78,3	78,0	78,4

40-54 år	78,5	80,1	79,0	78,8
55-66 år	62,0	62,4	62,7	62,7

Langsiktig arealbruk

Fritidsbebyggelse

Antallet fritidsbygg i Lindesnes kommune har økt fra 2508 i 1998 (sammenslåtte tall for de tre gamle kommunene) til 3879 i 2024.

Økningen i antallet fritidsbygg er resultatet av en ønsket politikk og har sammenheng med den generelle velstands- og befolkningsutviklingen i Norge. Vi ser at Lindesnes har et høyt antall fritidsbygg i antall, men at vi har en lavere tetthet enn endel andre kystkommuner. Dette

skyldes at Lindesnes kommune har et stort areal. Som eksempel vises til at Marnardal i 2019 hadde en tetthet på fritidsbygg på 0,61, mens det i Mandal var en tetthet på 8,92 på samme tidspunkt.

Fritidsbebyggelse er også ønskelig framover, utfordringene er blant annet knyttet til å sørge for god kvalitet både for eksisterende og nye områder for fritidsboliger.

Lindesnes	Antall fritidsbygninger						
	1998	2000	2005	2010	2015	2019	2024
Mandal (-2019)	1475	1531	1629	1680	1815	1879	-
Marnardal (-2019)	194	198	209	222	236	231	-
Lindesnes (-2019)	839	922	1050	1274	1565	1657	-
Totalt	2508	2651	2888	3176	3616	3767	3879

	Antall fritidsbygninger	Antall fritidsbygninger per km ²
	2024	2024
4201 Risør	1867	10,43
4202 Grimstad	1366	5,02
4203 Arendal	1741	6,82
4204 Kristiansand	3419	5,60
4205 Lindesnes	3879	4,39
4206 Farsund	1238	4,92
4207 Flekkefjord	999	2,07

En kvalitet ved Lindesnes kommune er god tilgang til både innlands- og kystnære arealer for fritids- og rekreasjonsformål. Å fortsette arbeidet med å tilrettelegge for bruk av arealene som både tar hensyn til friluftsinnteresser, grunneiere og overordnede folkehelsestrategier er noe som bør få oppmerksomhet i aktuelle planprosesser.

Hav, kyst og skog

Lindesnes kommune er den klart største havkommunen i Norge øst for Lindesnes med et samlet havareal på 1358.7 kvadratkilometer. Kristiansand er med sine 897 kvadratkilometer nest størst.

I tillegg til å være en stor kystkommune er skogarealet betydelig og Lindesnes er på topp blant kommuner i Agder med hensyn til avvirkning (hogst), nyplanting og ungsogpleie. Bruttoverdien av avvirkingen i Lindesnes kommune var i 2023 på 67 millioner kr.

Fem på topp i Agder (bruttoverdi avvirket skog 2023):

4205 Lindesnes	67819
4225 Lyngdal	45212
4204 Kristiansand	38308
4216 Birkenes	35006
4217 Åmli	30192

Dette skyldes både naturgitte forutsetninger, men også målrettet arbeid over mange år i både tidligere Marnardal, Mandal og Lindesnes. Skog i vekst representerer en økonomisk ressurs, og er også viktig i klimasammenheng.

Koblingen mellom store landarealer og enda større havarealer gir et annet utgangspunkt for planleggingen enn i mindre kommuner. Videreutvikling av havn, tilførselsveier og øvrig infrastruktur som strømtilførsel har vært og vil være viktig planutfordringer i perioden. Kort sagt hvordan kommunen som planmyndighet både skal sørge for god bruk, men også vern av sine store arealer, slik at de kommer både nåværende og fremtidige generasjoner til gode.

Boligbygging og tettstedsutvikling

Tall fra SSB viser at det er 7 437 eneboliger og 1156 andre typer boliger i vår kommune.
(<https://www.ssb.no/statbank/table/06265/tableViewLayout1/>)

Boliger (beboede og ubebodde)	2006	2011	2016	2020	2024
Enebolig	6812	7033	7236	7319	7437
Tomannsbolig	327	428	481	539	565
Rekkehus, kjedehus og andre småhus	287	329	446	476	502
Boligblokk	22	36	67	70	74
Bygning for bofellesskap	12	8	13	13	15

Det har vært en økning i alle boligtyper siden 2006. Som vi ser har det vært størst vekst i enebolig, tomannsbolig og rekkehus, kjedehus og andre småhus med henholdsvis 532 og 502 nye enheter. I kommuneplanen er det et mål at hovedandelen av boligutvikling i by, tettsteder og bygdesentra skal skje i flerboligbygg og andre konsentrerte boligtyper.

Det at boligsammensetting har varierte boligtyper som inkluderer innbyggere uavhengig av alder, økonomi, sosial status, familiestørrelse og hjelpebehov er ønskelig og bidrar til sosial bærekraft. Bærekraften ligger ikke i den fysiske bygningsmassen alene, men bygger på en tanke om at variert boligsammensetting får konsekvenser for sammensetningen av befolkning (Nordahl, 2018).

Hushold med lavere inntekter er i større grad henvist til områder der prisene er lave, ofte utenfor sentrum. For kommunen kan

konsekvenser av boligprisnivå og fordelingen av boligpris mellom ulike områder i kommunen skape bekymring for økende geografisk sortering.

I Lindesnes kommune er det fortsatt totalt sett god kapasitet på tilgjengelig areal til bygging av boliger. Kartlegging av de avsatte arealene til boligområder viser at vi har nok arealer til å dekke behovet til 2050 men det er usikkert om de arealene som er avsatt i kommuneplanene fra de gamle kommunene samt de som er satt av i eldre reguleringsplaner er hensiktsmessige når vi legger til grunn de forventninger kommende og nåværende innbyggere har til boligstandard og beliggenhet.

I skrivende stund er boplikt en pågående sak og det forventes at boplikten vil oppheves. Opphevingen vil ha noen konsekvenser og disse bør en kartlegge videre slik at muligheter og utfordringer som oppstår kan møtes på en forberedt og klok måte. Både i de mest attraktive områdene med høyest pris og i øvrige områder bør en sørge for at arealforvaltningen er innrettet slik at fremtidig boligbehov kan dekkes på en god måte. Her er det viktig å ivareta både attraktivitet og bomiljøer.

Ser man boligmassen under ett sammenholdt med befolkningsframskrivingene er det grunn til å anta at utviklingen med økning i leiligheter og andre boligtyper enn enebolig vil fortsette, mens veksten i eneboliger vil flate ut.

Vurdering av planbehovet og oversikt over prioriterte planoppgaver

Kommunens økonomiske handlingsrom og plankapasitet er begrenset. Derfor er det avgjørende at vi får til gode, effektive og formålstjenlige planprosesser der hvor det er behov for det og at vi også følger opp vedtatte planer på en skikkelig måte.

I forrige kommunestyreperiode ble det etablert et plansystem med overordnet kommuneplan og temaplaner. [Strategisk næringsplan](#) ble vedtatt i 2022 og [temaplan mestring i](#) 2023. Begge disse planene er av ny dato og bør få tid til å virke en periode før en revisjon. Planene blir derfor videreført i perioden. Begge planene har et tolvårs perspektiv og i inneværende planperiode vil en gjennomføre en enkel rullering av tiltaksdelen i planene. Hensikten er å rapportere til aktuelle utvalg og kommunestyre på effekt av planene og måloppnåelse. Rulleringen med rapportering vil bli et nyttig grunnlag for å vurdere om planene skal revideres i perioden 2027-2031, eventuelt erstattes av andre planer eller utgå.

Utfordringene og mulighetene energiomstillingen gir må vektlegges også i lokal planlegging. Energiltak (solcelleparker, minikraftverk m.v.) vil derfor bli tema i revisjon av kommuneplanens arealdel.

Arealplanleggingen må ha som utgangspunkt å legge til rette for gode lokalsamfunn som er attraktive og kan utvikle seg positivt. Det er avgjørende å prioritere ut fra kunnskap om hva som skaper attraktivitet og hva som er situasjonen i vår kommune. Områder for spredt

boligbygging og områder for fortetting (bolig og fritidsbolig) vil bli tema i revisjon av kommuneplanens arealdel.

Lindesnes kommune trenger et godt sentrum i Mandal for å fungere. Dette er belyst i strategisk næringsplan og vises i kommuneplanens arealstrategi. Det er sterkt ønsket å igangsette et arbeid med en [sentrumsplan](#). Dette vil være et omfattende arbeid og for at en slik planprosess skal bli hensiktsmessig så må ambisjonsnivå og omfang begrenses til det som er det vesentligste.

. Sentrumsplanen skal vektlegge plan for bevaringsområdene, byrom og grønnsstrukturer og sammenhengen mellom disse.

[Kommuneplanens arealdel](#) bør som nevnt revideres. Selv om det er etablert en felles kommuneplan for Lindesnes etter sammenslåingen med felles bestemmelser og vekt på tilpassede arealer for næringsformål, så er det behov for å revidere disse og vurdere de øvrige arealformålene. Arbeidet med arealplanen starter opp rett etter sommerferien 2025 og vedtas i denne kommunestyreperioden.

Demografiske endringer og behovet for å gi gode tjenester med forsvarlig ressursbruk tilsier at det er nødvendig å gjennomgå og endre tjenestestrukturer i oppvekst etter hvert som samfunnet endrer seg. Sentralisering og sterk aldring samtidig som fruktbarheten er lav gir behov for å utarbeide en [barnehage og skolebruksplan](#). Planen skal ta utgangspunkt i rapport om barnehage- og skolestruktur som er under utarbeidelse og vise hvordan vi kan gi gode tjenester i en tilpasset struktur.

Avsluttende merknader.

Planbehovene og ambisjonene for hva som skal utarbeides av planer i kommende periode er store. Det vil ikke være mulig å utarbeide alle disse planene dersom prosessene blir gjort for omfattende, det oppstår behov som legger beslag på den plankompetanse kommunen har

tilgjengelig eller andre uforutsette forhold oppstår. Rådmannen vil sørge for at

formannskapet blir holdt orientert om framdriften slik den skisseres i planstrategien.

Oversikt over prioriterte planoppgaver i perioden 2024-2027

Tabellen gir en oversikt over planer som skal utarbeides, revideres, videreføres uendret eller oppheves i perioden. Det er ikke en totaloversikt over alle store og små planer, men en oversikt over *prioriterte planarbeid*. Det vil kunne oppstå behov for å utarbeide/endre eller oppheve planer underveis i perioden som ikke er beskrevet i denne oversikten.

Plan	Vedtak	Merknad	Oppstart planarbeid	Vedtak innen
Planer som videreføres uendret eller får en enkel rullering i perioden				
Kommuneplanens samfunnsdel Lindesnes - Bedre sammen	13.2.2020	Videreføres. Rulleres årlig gjennom behandling av budsjett og handlingsplan		
Kommuneplanens arealdel	2023	Revisjonen forberedes inneværende periode	August 2025	Juni 2027
Kommunedelplan Øyslebø	2009	Videreføres uendret		
Kommunedelplan Mandalselva (Mandal kommune)	2016	Videreføres uendret		
Temaplan for næring		Videreføres – enkel rullering i perioden.	2026	2026
Temaplan for mestring		Videreføres – enkel rullering i perioden.	2026	2026
Kunnskapsoversikt (Folkehelseoversikt)		Årlig rullering		
Plan for lærlingeordningen	2022	Videreføres		
Kulturmiljøplan	2023	Videreføres		
Plan for legetjenester		Rulleres (igangsatt)		2025
Bedre sammen om lesing		Videreføres.		
Veteranplan – i tjeneste for Norge med bosted Lindesnes		Videreføres		
Handlingsplan for trygt og godt skolemiljø	2023	Revideres.	2025	2025
Handlingsplan for trygt og godt barnehagemiljø	2023	Revideres ikke		
Planer som revideres i perioden				
Temaplan for vann og avløp.	Revisjon i perioden med	Sees i sammenheng med krav og forventinger	2024	2026

	vekt på handlingsplan.	kommunisert blant annet av Statsforvalter til Grønnvika og spredte avløp.		
Overordnet beredskapsplan for Lindesnes kommune, inkludert helsemessig og sosial beredskap.		Revideres løpende/årlig	2024	
Integreringsplan	2019	Revideres.		2025
Frivillighetserklæring		Oppfølgingsdelen revideres nå og deretter hvert fjerde år.	2024	2024
Nye planer				
Sentrumsplan Mandal		Omfanget vil avgjøre hvor lang tid arbeidet tar.	2025	2026
Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv		Tidligere kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Anleggsliste rulleres årlig.	2024	2025
Beredskapsplan vannforsyning		Mattilsynet har pålagt kommunen å utarbeide farekartlegging av drikkevannskildene. Dette følger også av Drikkevannsforskriften §§ 6 og 11 .	2024	2025
Temaplan for naturmangfold	Påbegynt i forrige planperiode			2025
Temaplan for alkohol- og ruspolitikk	Alkoholpolitiske retningslinjer vedtatt.	Alkoholpolitiske retningslinjer dekker ikke det totale rusfeltet (politikken) og bare primærforebygging. Sees i sammenheng med rulling av mestringsplanen	2026	2027
Barnehage- og skolebruksplan		Utarbeides våren 2025	2024	2025

Handlingsplan for trygt og godt barnehagemiljø		Utarbeides og vedtas ref. mestringsplanen	2023	2025
Plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker (forebyggende plan)	Påbegynt i 2023	Utarbeides og vedtas ref. mestringsplanen.	2023	2024
Langsiktig drifts- og investeringsplan		Rulleres årlig. Danner grunnla for handlingsplan og budsjett.	2024	Juni 2025
Reguleringsplaner som har prioritet				
Jåbekk Sør			Igangsett	2025
Mandalskrysset			Igangsett	2026
Skinsnes (Flere reguleringsplanprosesser)			Igangsett	Usikkert
Strategidokumenter som har prioritet				
Arbeidsgiverstrategi	2021	Rulleres ved behov.		
Anskaffelsesstrategi 2021-2024	2021	Rulleres ved behov.		
Planer som oppheves				
Kommunedelplaner for E-39		Det må tas stilling til arealbruk for områdene som ikke skal være vei.	2025	2027
Andre planer				
Handlingsplan fylkesvei		Lindesnes kommunes innspill til handlingsplanen.		2024
Temaplan for kommunale veier og broer			Avventes.	

**LINDESNES
KOMMUNE**

Post: Nordre Heddeland 26, 4534 Marnardal
E-post: post@lindesnes.kommune.no
Telefon: 38 25 70 00

